

commissie voor de milieueffectrapportage

Aan Burgemeester en Wethouders van
Son en Breugel
Postbus 8
5690 AA SON

uw kenmerk
02.0011027

uw brief
22 oktober 2002

ons kenmerk
1296-31/Lv/eh

onderwerp
m.e.r.-beoordeling Golfbaan Son en
Breugel

doorkiesnummer
(030) 234 76 26

Utrecht,
29 november 2002

Geacht college,

In uw brief van 22 oktober 2002 (bijlage 1) heeft u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) verzocht om u te adviseren in het kader van de m.e.r.-beoordeling van de golfbaan Son en Breugel. U heeft ons gevraagd om de in opdracht van de initiatiefnemer opgestelde aanmeldingsnotitie (Van Empelen van Aalderen Partners, 2002) te beoordelen en te adviseren over het al of niet noodzakelijk zijn van het volgen van de m.e.r.-procedure voor het bestemmingsplan Bosgebied West. De Commissie heeft voor haar advies een werkgroep samengesteld waarvan de samenstelling is gegeven in bijlage 2.

Voor haar advies baseert de Commissie zich op de door het ministerie van VROM opgestelde "Handreiking voor de m.e.r. Beoordelingsplicht" (VROM, 1999). Uitgangspunt van de m.e.r.-beoordeling is het 'nee, tenzij' principe. Dat wil zeggen dat alleen een milieueffectrapport (MER) hoeft te worden opgesteld wanneer één of meer bijzondere omstandigheden die leiden tot belangrijke nadelige milieugevolgen aan de orde zijn. De Commissie heeft bij haar advisering dan ook eerst de kenmerken van het voornemen en de milieugevolgen geïnventariseerd (zie onder 1) en vervolgens heeft zij beoordeeld of er, gelet op genoemde kenmerken en gegeven vigerende wetgeving en beleidsuitspraken (zie onder 2), sprake is van bijzondere omstandigheden met zodanige nadelige milieugevolgen dat het opstellen van een milieueffectrapport (MER) gerechtvaardigd is (zie conclusie onder 3).

De Commissie heeft haar advies gebaseerd op de volgende van de gemeente verkregen informatie:

- de aanmeldingsnotitie Golfbaan Son en Breugel van 15 oktober 2002;
- passages uit het Bestemmingsplan Bosgebied West (van 12 juni 2000, dat op 23 oktober 2001 is goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant en op 7 augustus 2002 is vernietigd door de Raad van State);
- het rapport "Golfbaan Son", een onderzoek naar de effecten van een golfbaan op de in het gebied aanwezige natuur- en landschapswaarden (Van Empelen van Aalderen Partners, januari 1999);
- notitie met ingekomen zienswijzen tegen het ontwerp-bestemmingsplan Bosgebied-West van 29 juni 2000;
- goedkeuringsbesluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant d.d. 23 oktober 2001 van het Bestemmingsplan Bosgebied-West;
- mondelinge informatie tijdens het locatiebezoek op 8 november 2002;
- notitie "De Nieuwe Baan voor de Sonse Golf", bijgewerkt tot 23 oktober 2002.

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Daarnaast is het advies gebaseerd op de informatie over de voorgenomen locatie uit het rapport "Inventarisatie terreintoestand van het natuurgebied Houtens in het Bosgebied-West te Son en Breugel en de alternatieve golfbaan-locaties Sonniusdriehoek, Sonniuswijk en Esp" (gezamenlijk initiatief van diverse milieugroeperingen, september 2002). Dit rapport is door de opstellers rechtstreeks aan de Commissie gezonden, en na overleg met de gemeente in het advies meegenomen.

Specifiek voor het aspect waterhuishouding is informatie verkregen van Waterschap de Dommel.

De Commissie heeft van de gemeente tevens ontvangen een verslag van het gesprek van 13 november 2002 tussen vertegenwoordigers van de gemeente Son en Breugel en vertegenwoordigers van natuur- en milieuorganisaties en een schets van het alternatief plan (9 holes golfbaan "Sonniusdriehoek") van juni 1997. De Commissie merkt daarbij op dat zij in dit advies niet ingaat op (locatie)alternatieven, conform de aanpak uit de genoemde handreiking.

1. Kenmerken van de activiteit en milieugevolgen

Aard en plaats van het voornemen

De aanmeldingsnotitie geeft een beperkt beeld van de kenmerken van de activiteit. Met behulp van de overige stukken kan echter een beeld gevormd worden van de "fysieke" omvang van het voornemen. Het betreft de aanleg van een nieuwe 9-holes (1845 m) golfbaan met de daarbij behorende voorzieningen zoals ontsluiting, parkeerplaatsen, padenstructuur, en driving-range, putting-green, groenvoorzieningen en horecavoorziening/clubhuis op een totale netto oppervlakte van 14 ha. De golfbaan is met name bedoeld voor de eigen regio. De horecavoorziening wordt een publiek restaurant, en zal onder andere de bezoekers/wandelaars van het bosgebied bedienen. Daarnaast biedt het een clubhuis faciliteit voor de Golfclub Son. Het terrein krijgt voor zover in verband met de veiligheid geen beperkingen gelden, een openbare functie voor wandelaars en fietsers.

Het golfterrein is gelegen in het buitengebied en ligt ingesloten door een bosgebied dat de GHS-status heeft, de nieuwe rijksweg A50, het Wilhelminakanaal en het industriegebied Ekkersrijt met bijbehorende milieuzonering ten zuiden van het kanaal. In het huidige ontwerp van de golfbaan is deze geheel gepland buiten de GHS-gebieden. Dit ontwerp vormt de basis voor het bestemmingsplan. Het gebied heeft in de huidige situatie een agrarische bestemming en een overwegend agrarisch gebruik. Het heeft op basis van actuele en potentiële natuurwaarden geen speciale beschermde status op basis van Vogel- of Habitatrictlijn of het Structuurschema Groene Ruimte. De aangrenzende bosgebieden hebben in het huidige streekplan de status van Groene Hoofdstructuur (GHS).

Water(huishouding)

De verkregen informatie met betrekking tot de huidige en toekomstige waterhuishouding is onvolledig. Aanvullend is informatie opgevraagd bij Waterschap de Dommel. Een watertoets door het waterschap is nog niet uitgevoerd, gelet op de datering van het door de Raad van State vernietigde bestemmingsplan (voor februari 2001). Nu het bestemmingsplan opnieuw in procedure wordt gebracht, dient formeel de watertoets te worden toegepast. Uitgangspunt hierbij is dat er in de nieuwe situatie geen verslechtering van de waterhuishoudkundige situatie in het plangebied en omgeving mag optreden. Dit betreft zowel de kwalitatieve als kwantitatieve aspecten:

- Bij het beheer van het golfterrein worden gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen toegepast om de kwaliteit van de grasmat te garanderen. Volgens opgave van de initiatiefnemer is het groenbeheer van de baan veel extensiever dan het actuele landbouwkundige gebruik; dit geldt voor zowel meststoffen als bestrijdingsmiddelen. De Commissie acht dit aannemelijk;
- De afvoer uit het plangebied mag niet toenemen (eventueel versnelde afvoer van neerslag dient binnen het plangebied te worden gebufferd). Volgens initiatiefnemer betekent de

omvorming naar een golfbaan minder verdroging, door meer waterretentie. Aanleg van drainage is niettemin voorzien. Dit lijkt in eerste instantie in tegenspraak met de voorgestane toename van waterretentie. De situatie nader beschouwend komt de Commissie tot de conclusie dat er geen sprake hoeft te zijn van een tegenspraak: waterretentie/berging is mogelijk via een verhoging van de (relatief vrij diepe) grondwaterstanden, terwijl drainage noodzakelijk kan zijn boven de grondwaterstand, en wel om de schijn-grondwaterspiegels boven de ondiep aanwezige leemlagen te verlagen.

Ecologische waarden

In het plangebied komen enkele beschermde planten en diersoorten voor. De Commissie deelt de visie uit de aanmeldingsnotitie dat bij een zorgvuldige inrichting nieuwe vestigingsmogelijkheden voor diverse soorten ontstaan. Dit laat onverlet dat de initiatiefnemer een ontheffing zal moeten aanvragen op grond van de Flora- en faunawet voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

Landschappelijke waarden en archeologie

Het plangebied voor de golfbaan heeft een relatief gesloten karakter en is kleinschalig. Het wordt begrensd door bosranden, beplantingssingels en laanbeplanting. Ook op de perceelgrenzen van de landbouwgronden komen laanbeplantingen en singels voor.

In het plan voor de aanleg van de golfbaan is bij de situering van de holes rekening gehouden met de aanwezige houtopstanden, singels en lanen. Slechts op enkele plaatsen zullen bomen worden gekapt. Het bosgebied (GHS) ligt geheel buiten het golfbaanterrein. Aandachtspunten bij de aanleg van de golfbaan zijn:

- herstel en kwaliteitsverbetering van de laanbeplantingen en singels;
- toevoeging van nieuwe beplantingen, aansluitend op de structuurbepalende elementen in het landschap;
- handhaven van de geomorfologische en cultuurhistorische waarden in het terrein door het zoveel mogelijk beperken van ontgravingen en ophogingen (in de aanmeldingsnotitie wordt bijvoorbeeld aangegeven dat de landbouwgronden ten behoeve van de baanaanleg vergraven worden, waarbij de aardkundige waarden van de oude bolakker ten oosten van de zandweg zullen verdwijnen).

In de aanmeldingsnotitie wordt geenszins inhoudelijk gemotiveerd waarom het door de provincie Noord-Brabant voorgeschreven Aanvullend Archeologisch Onderzoek niet nodig zou zijn. Het in de aanmeldingsnotitie voorgestane booronderzoek heeft een te lage trefkans om vindplaatsen uit het Mesolithicum en Neolithicum in kaart te brengen, wel om variatie in dikte van het eerddek te karteren en van de laag waarbinnen grondverzet kan plaatsvinden zonder schade toe te brengen aan het bodemarchief.

Hinder

Door de nieuwe functie van een golfbaan in dit gebied neemt het aantal verkeersbewegingen op de toeleidende wegen toe. Gegevens over het aantal bezoekers in de rapporten leiden tot de conclusie dat het aantal verkeersbewegingen per dag beperkt blijft. Bovendien ligt de ontsluitingsweg op korte afstand en parallel aan de nieuwe A50. Er zal dan ook geen sprake zijn van extra geluidhinder en hinder door toename van het aantal verkeersbewegingen in het gebied.

Gezien de aard (B-status) en omvang (9-holes) zullen naar verwachting op deze golfbaan geen grote wedstrijden/evenementen - die kunnen leiden tot piekbezoeken - worden gehouden.

Voor geluid, hinder en barrièrewerking zijn de gevolgen van de aanleg en het gebruik van de A50 maatgevend. De toevoeging van de golfbaan in het gebied zal een nauwelijks meetbaar cumulatief effect opleveren.

Evenmin is er sprake van een drukverhoging op het aangrenzende bosgebied. De activiteiten op de golfbaan beperken zich tot dit gebied. Het bestemmingsplan Bosgebied-West, waarvan de golfbaan een onderdeel is, beoogt juist door zoneringsmaatregelen de druk op de meest kwetsbare gedeelten van het bos- en natuurgebied te verminderen. Door de overdracht van het beheer van het bos- en natuurgebied aan Staatsbosbeheer is de kans toegenomen dat de zoneringsmaatregelen daadwerkelijk geëffectueerd worden.

Met de veiligheid van wandelaars en fietsers is in het ontwerp, door de situering van de holes, rekening gehouden. Omdat de golfbaan op een zeer beperkt terreinoppervlakte wordt aangelegd bestaat er weinig mogelijkheden voor de aanleg van bufferstroken en zal het aantal openbare paden in het gebied beperkt moeten blijven.

2. Vigerend beleid

De Commissie constateert dat nu het golfterrein geheel buiten de GHS blijft, het voornemen spoort met het recent vastgestelde Streekplan. Wel is opmerkelijk dat in het streekplan is opgenomen dat plannen voor een nieuwe golfbaan (...) moeten worden beoordeeld aan de hand van een milieueffectrapport of, wanneer dit wettelijk niet vereist is, een vergelijkbaar onderzoeksrapport. De Commissie is van mening dat met name het rapport "Golfbaan Son" (van januari 1999) veel en goede informatie over het voornemen bevat, op grond waarvan een beoordeling mogelijk is. Volledig vergelijkbaar met een MER is deze informatie niet, doordat bijvoorbeeld alternatieven, waaronder een meest milieuvriendelijk alternatief ontbreekt. Het verdient aanbeveling dat bij een besluit over de m.e.r.-beoordeling de relatie met deze passage uit het Streekplan wordt aangegeven.

3. Conclusie

De Commissie is van mening dat de opgestelde aanmeldingsnotitie, tezamen met de overige geleverde informatie voldoende informatie geeft over de kenmerken van het voornemen en de milieugevolgen daarvan. De Commissie concludeert dat er geen sprake is van bijzondere omstandigheden die leiden tot belangrijke nadelige milieugevolgen, die noodzaken tot het volgen van een m.e.r.-procedure.

De wijziging van agrarisch gebruik naar het extensieve recreatieve gebruik zoals beoogd, kan de landschappelijke en ecologische potentie van het gebied versterken door gerichte inrichtingsmaatregelen. Vergravingen dienen daarbij zoveel mogelijk voorkomen te worden op plaatsen waar bijvoorbeeld de geomorfologie van de dekzandrug en het vanouds voorkomende, cultuurhistorisch bepaalde microreliëf aangetast kunnen worden.

De mogelijke effecten van de aanleg van een golfbaan op de waterhuishouding, en dan met name de kwantitatieve aspecten, dienen - bij voorkeur in overleg met de waterbeheerder - nader uitgewerkt te worden.

De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over de bestemmingsplanwijziging aan bovenstaande onderwerpen nadrukkelijk aandacht te besteden.

Hoogachtend,

drs. J.G.M. van Rhijn,
voorzitter werkgroep
m.e.r.-beoordeling Golfbaan
Son en Breugel

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl